

tu nejde o to, jak si vedli snad někteří prodavači nebo zřízenci, když se zavržitelné jednání imputuje přímo žalobkyni samé. Podobně má se věc s paušálním obviněním, jakoby všechna zmrzačení nohou anebo převážná jejich část byla jen následkem tovární výroby, když mimoto zase schází nějaký konkrétní podklad, jenž by aspoň zčásti mohl býti vodítkem zákazníkovi pro to, co má žalovaný onou výtkou na mysli.

K závadným údajům právem počítaly nižší soudy onen odstavec o poměru Tomáše B. k Rakousku. Žalovanou lze tu poukázati k příslušným důvodům obou nižších soudů a lze dodati, že se tu žalovaný docela zbytečně a nešetrně dotkl podniku žalující firmy výrokem, který se jak u zakladatele jejího podniku, tak u zákazníků dotýkal místa zvláště citlivého, hledíc k politickým poměrům. Co tu žalovaný uvádí na své ospravedlnění, nemůže ji ospravedlniti a zbaviti odpovědnosti.

Všecky tuto uvedené údaje mohou žalobkyni poškoditi v soutěži a byl by je zajisté žalovaný neuvedl, kdyby byl žádoucí měrou dbal potřebné slušnosti v soutěži.

Přes tento částečný neúspěch žalovaného v dovolání, zamítl dovolací soud žalobní prosbu, pokud se domáhala odškodného ve výši 10.000 Kč a uveřejnění rozsudku. Dovolací soud hleděl tu nejen na to, že na druhé straně žalovaný měl úspěch ve značné míře již také v rozsudku soudu první stolice a že pak úspěchu dosáhl i v dovolacím řízení, nýbrž také k tomu, že brožura byla hned druhý den po vydání zabavena; lze tedy míti za to, že do kruhů zákaznických hlouběji nepronikla. Tím mizí také podklad k určení odškodného za osobní újmy a jiné příkoří, pokud právě by jejich důvodem byly jen ony údaje, jež byly uznány za závadné. Také od uveřejnění rozsudku bylo podle názoru dovolacího soudu lépe upustiti, protože by nebylo spravedlivé, aby uveřejněna byla právě jen část žalobě vyhovující, když žaloba v části nikterak nepodstatné úspěchu neměla. Šlo tu o výstřelek politikohospodářského boje, do něhož obě strany zasáhly, jak to bylo v jejich zájmu; jakkoli lze připustiti, že ony závadné části mohly žalobkyni způsobiti také hmotnou škodu v soutěži, přece jen nelze míti za to, že by škoda skutečná mohla dosáhnouti většího rozsahu, neboť také ony výtky, u nichž bylo žalobě vyhověno, časem také mezi zákazníky pozbývají významu, protože průměrný zákazník již čím dále tím lépe hodnotí také věcné důvody, pro které své potřeby kryje u té nebo oné části podnikatelů. Když pak brožura byla zabavena a mezi tím uplynula již značná doba, zdá se býti vhodnější, aby se uveřejněním rozsudku neuváděly ony poměry znova na přetřes ve veřejnosti.

Čís. 16882,

I. Za prijímanie nájomného od nájomníkov, upomínanie ich o nájomné a odnášanie prijatých peňazí správcovi domu neprislúcha domovníkovi — ak nebolo nič iné smluvené — zvláštna odmena.

II. Odškodné za kľúčne podľa tretej vety 3. odstavca § 9 domovníckeho zákona č. 82/1920 Sb. z. a n. prislúcha domovníkovi aj vtedy, keď bol pri nastúpení služby ústne upozornený, že odškodné je zahrnuté v smluvnej mesačnej mzde, ale v písomnej smluve nebolo o tom nič ustanovené; avšak v takomto prípade môže domovník dodatočne požadovať odškodné za kľúčne najvyšš len za trojmesačnú výpovednú lehotu.*)

(Rozh. z 11. februára 1938, Rv III 376/37.)

Žalujúci manželia boli podľa domovníckej zmluvy, ktorú uzavreli so žalovaným majiteľom domu písomne dňa 16. júna 1934, domovníkmi v jeho dome, a to až do 30. septembra 1935, vcelku 15 mesiacov. — Žalobou domáhali sa na žalovanom medzi iným: a) odmeny 1.750 Kč za to, že inkasovali aj nájomné od nájomníkov, čo nepatrilo medzi domovnícke práce, ktoré boli povinní konať, b) odškodného za ušlé kľúčne na tom základe, že žalovaný dal všetkým nájomníkom v dome, ktorých počet udávali v žalobe na 27, po troch kľúčoch od domovej brány; podľa miestneho zvyku prislúcha domovníkovi za kľúč 10 Kč mesačne, tak že im za dobu 15 mesiacov ušlo na kľúčnom 12.150 Kč. — Žalovaný proti tomu namietal, že žalobníci boli pri nastúpení služby výslovne upozornení, že odškodné za kľúčne je už zahrnuté v ujednanej mesačnej mzde.

Súd prvej stolice prisúdil žalobníkom 7.800 Kč. Z dôvodov: Vykonaným dokazovaním je zistené, že žalobníci domovníckou smluvou, ktorú uzavreli písomne dňa 16. júna 1934, zaviazali sa vykonávať v oboch blokoch domu žalovaného všetky domovnícke práce a krom toho obsluhovať centrálné kúrenie a kotly na teplú vodu, udržiavať aj ostatné stroje a ich súčiastky v poriadku a konať menšie opravy a inštalačné práce. Za tieto práce mali dostávať plat 800 Kč mesačne, naturálny byt, pozostávajúci z jednej izby, kuchyne, predizby a príslušenstva, a zdarma kúrenie a teplú vodu. Hneď pri prijatí boli však výslovne upozornení, že nebudú mať nárok na kľúčne. Dom bol obývaný 26 nájomníkmi, z ktorých každý dostal pri nasťahovaní sa od žalovaného vlastníka 3 kľúče. Podľa odst. 3 § 9 zák. č. 82/1920 Sb. z. a n. môže domovník so svolením vlastníka domu dať nájomníkom a podnájomníkom domový kľúč za poplatok medzi nimi ujednaný a keď niet ujednania, rozhodný je poplatok určený v schválenom domovom poriadku. Keď však vlastník sám dal kľúč nájomníkom, povinný je odškodniť domovníka podľa tohoto ustanovenia. Podľa § 15 cit. zákona práva, ktoré prislúchajú domovníkovi podľa § 9, môžu byť zmenené len písomnou smluvou. Pretože v písomnej domovníckej smluve niet výslovnej zmienky o kľúčnom — i keď je dokázané, že žalobníci hneď pri nastúpení domovníctva boli výslovne upozornení ústne na to, že im žiadne kľúčne neprislúcha —, patrí im odškodné za kľúčne, lebo

*) Porov.: Sb. n. s. č. 12895, 16550.

úmluva, že domovníkovi neprislúcha kľúčne, je platná len, keď bola písomne uzavrená. Pri určení odškodného bolo uvážené, že dom obývalo 26 nájemníkov, z ktorých každý dostal od vlastníka domu tri kľúče; za každý prvý kľúč priznáva súd žalobníkovi 10 Kč, za každý druhý a tretí kľúč po 5 Kč mesačne na dobu 15 mesiacov. Súčin týchto súm činí 7.800 Kč, ktorú sumu bolo treba žalobníkom proti žalovanému prisúdiť. — Pokiaľ sa týka sumy 1.750 Kč, ktorú požadujú žalobníci ako odmenu za prácu spojenú s doručovaním nájomných výkazov a inkasovaním nájomného, je súd toho názoru, že tieto úkony patria do rámca obvyklých a úkonov domovníka pre správu domu, lebo podľa odst. 1 § 6 cit. zák. domovník povinný je obstarávať pre správu domu potrebné a s ňou spojené vychádzky, pri čom výrazom »vychádzky« mieňené sú nepochybne aj úkony spočívajúce v doručovaní nájomných výkazov a inkasovaní nájomného. Preto bola žaloba v tejto časti zamietnutá. — O d v o l a c í s ú d prijal dôvody rozsudku súdu prvej stolice, ale prisúdené odškodné za kľúčne snížil na 5.950 Kč. Z d ô v o d y: Už zo súhlasného údajá strán, že všetci nájomníci dostali po troch kľúčoch, z ktorých druhý a tretí určené boli pre zdviž a dvere od bytu, že však aj oboma týmito kľúčmi možno odomknúť domovú bránu plyníe, že tu nejde o pravidelný prípad, totiž o to, že jednotlivý nájomník dostal tri kľúče, aby ich rozdal osobám s ním bývajúcim a umožnil im všetkým, každému oddelene, vstup do domu po záverečnej hodine. Odvolací súd odhadujúc voľne podľa § 271 Osp. kľúčne, ktoré žalobníkom pri tomto stave veci ušlo, má za to, že im ušlo len toľko, ako keby boli vydané pre každý byt len dva kľúče, slúžiace výhradne na otváranie domovej brány, a preto priznáva žalobníkom pridržiavajúc sa inak správneho hodnotenia súdu prvej stolice, za prvý kľúč nezmenene 10 Kč náhrady mesačne, za druhý a tretí kľúč však dovedna len ďalších 5 Kč, spolu tedy pre každý z 26 takto podelených bytov po 15 Kč mesačne. V dôsledku toho bolo odškodné za kľúčne snížené na 5.950 Kč.

N a j v y š š í s ú d na dovoláciu žiadosť žalovaného prisúdené odškodné za kľúčne snížil na 1.170 Kč, pripojovaciu žiadosť žalobníkov čo do požadovanej odmeny 1.750 Kč za inkasovanie nájomného zamietol.

D ô v o d y:

Připojovací žádostí domáhají se žalobci, aby jim byla přisouzena také ještě zvláštní odměna za vybírání nájemného ve výši 1.750 Kč. Žádost není opodstatněna. Dle vlastního přednesu žalobců a souhlasného udání žalovaného nebyli vybíráním čtvrtletního nájemného s příslušenstvím žalovaným majitelem domu pověřeni žalobci, nýbrž správce domu, a činnost žalobců omezovala se při tom na to, že na rozkaz správce domu doručovali nájemníkům výkazy o splatných dávkách nájemného a upomínali je po případě ústně o zaplacení, že přijímali od

nich jim zaplacené nájemné a že přijaté nájemné odváděli správci domu. Nebyli tedy činnými jako zmocněnci žalovaného, nýbrž jako posli, a veškerá tato jejich činnost jest zahrnuta v oné činnosti, kterou domovnícký zákon č. 82/1920 v § 6 ukládá domovníkům větou »Jest dále povinen obstarávati pochůzky potřebné pro správu domu a s ní spojené« jako povinnost ryze domovníckou, kterou má každý domovník a která jest odměněna mzdou smlouvenou za obstarávání domovnictví i tehdy, když to při uzavírání smlouvy nebylo zvlášť ujednáno a vzpomenu. Nárok žalobců na přiznání zvláštní odměny za tuto činnost byl nižšími soudy zamítnut právem.

Marné jest úsilí žalovaného dovoditi, že písemnou smlouvou z 16. června 1934 byla upravena i otázka klíčného. V celé smlouvě není ani přímé ani nepřímé zmínky o právech a povinnostech stran upravených v druhém a třetím odstavci § 9 domovníckého zákona, a tak jako nelze z ní dovoditi, že by žalobci byli povinni otvírati dům straně žádající otevření bez poplatku stanoveného v druhém odstavci, tak nelze majitele domu na jejím základě osvoboditi od povinnosti uložené mu v třetím odstavci řečeného předpisu, aby odškodnil domovníka, dal-li sám domovní klíč osobám v domě bydlícím. I když podle zjištění nižších soudů byli žalobci hned při nastoupení domovnictví výslovně upozorněni, že jim žádné klíčné nepřísluší resp. že odškodné za vydané domovní klíče jest zahrnuto ve smlouvené mzdě 800 Kč měsíčně, nutno žalobní nárok na zaplacení tohoto odškodného posouditi podle přesného a určitého předpisu třetího odstavce § 9 zákona, neboť § 15 ustanovuje, že tento předpis může býti změněn jen písemnou smlouvou, a nelze proto ke zjištěného ústního upozornění vůbec přihlížeti a není možno pro nedostatek písemného projevu vůle vůbec zkoumati, zda žalobci tím, že i po upozornění domovnícké místo nastoupili a pět čtvrtí roku bez odškodného za klíčné zastávali, se tohoto nároku mlčky nevzdali. Protože není sporno, že žalovaný sám vydal všem nájemníkům klíče od domu, jest povinen nehledíc na ústní smlouvu odškodniti žalobce tím způsobem, že jim ke smlouvené mzdě doplatí tolik, kolik by byli mohli žádati od nájemníků, kdyby jim klíče byli sami vydali.

Tím jest vyřízena i kompenzační námitka žalovaného, že ve vyplácené mzdě 800 Kč měsíčně bylo zahrnuto již i odškodné za klíčné, a že proto, nemají-li žalobci toto odškodné dostati dvakrát, mají býti v případě, že žalovaný bude odsouzen jim zaplatiti odškodné za klíčné, žalobci uznáni povinnými stejnou sumu ze mzdy jim vyplacené vrátiti. Již z tohoto formulování kompenzační námitky jest zřejmé, že nejde o samostatný vzájemný nárok hodící se k započtení, nýbrž jenom o rub žalobního nároku, který s ním stojí a padá. Bylo-li o nároku žalobců rozhodnuto, že žalovaný jest povinen ke mzdě již vyplacené doplatiti odškodné za klíčné, jest tím již i rozhodnuto, že ve vyplácené mzdě odškodné nebylo zahrnuto, a nemožno žalobce uznati povinnými, aby je vrátili.

Oprávněná jest obrana žalovaného, že odškodné nemělo býti přisouzeno za celých pět čtvrtí roku, po které žalobci byli domovníky, nýbrž leda za čtvrt roku.

Jest právním pravidlem pro výklad vzájemných práv a závazků vznikajících ze smluvních poměrů, že každý jest povinen řídit se zásadami poctivého styku s lidmi, zásadami cti a víry. Jest jen důsledkem tohoto pravidla, že nikdo není vázán projevy vůle učiněnými v omylu, který druhá strana vyvolala nebo o kterém druhá strana věděla a vědět musila, že nikdo se nemůže obohacovat takovým omylem druhé strany, a že soudy nemohou podávati k takovému obohacování pomocné ruky. Podle těchto pravidel byli žalobci povinni ihned, když byli ústně upozorněni, že žalovaný pokládá odškodné za vydání klíčů nájemníkům za zahrnuté ve smluvené mzdě 800 Kč měsíčně, a nehodlali-li se s tím spokojiti, oznámiti to žalovanému a neponechávati jej na omylu, že placenou mzdou budou všechny jejich nároky vyrovnány. Kdyby tak byli učinili, byl by žalovaný mohl své dosud jen ústně a proto nedostatečně projevené vůli i za nesouhlasu žalobců zjednatí průchod tím, že by byl žalobcům dal zákonnou tříměsíční výpověď, a tak omeziti nárok žalobců na dobu tří měsíců. Na tuto dobu musí zůstatí nárok žalobců omezen, i když nyní teprve po zániku domovníkého poměru jej uplatňují za celých pět čtvrtí roku jeho trvání, ač věděli, že žalovaný byl toho omylného přesvědčení, že jim nepřisluší a že se ho domáhati nemohou a nebudou. Požadované klíčové bylo proto sníženo na dobu tří měsíců.

Podle rozhodnutí procesního soudu, které v tomto směru žalobci nebylo v odvolacím řízení napadeno a v řízení dovolacím již napadeno býti nemůže, přísluší žalobcům za první domovní klíč u každého nájemníka 10 Kč měsíčně, za každý další klíč 5 Kč měsíčně. Nejvyšší soud souhlasí se soudem odvolacím, že vzhledem k tomu, že každý nájemník dostal od žalovaného klíče tři, ale jen jeden z nich byl určen pro domovní dveře, druhé dva pro zdviž a dveře od bytu, že však i oběma těmito druhými klíči lze odemknouti dveře domovní, má se věc podle § 271 Osp. posouditi tak, jakoby nájemníci dostali po dvou klíčích k domovním dveřím. Přísluší tedy žalobcům po 15 Kč měsíčně za každého nájemníka, za tři měsíce 45 Kč a za dvacet šest nájemníků 1.170 Kč. Tuto sumu bylo žalobcům přisouditi, ostatek však žalobu zamítnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 16883.

I. Neprieči sa zákonu ustanovenie stanov účastinnej spoločnosti, že veci filiállok viesť resp. kontrolovať ich spravovanie majú určití delegovaní členovia riaditeľstva (správy) resp. dozorčieho výboru. Takto delegované osoby neprestávajú byť členmi ústredného riaditeľstva (správy) resp. dozorčieho výboru.